Ч. 3. Львів, второк 21. лютого 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 40 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоґи 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано. **Один прим. 30 Мкп.**

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 20. лютого 1922.

Пій XI. Конференція українських галицьких епископів, що відбулася у Львові в днях 16 і 17, ц. м., постановила вислати привіт і поклін новоâвибраному папі. Буде це вступом до навязання зносин з новим державцем Петрового престолу. Якого характеру будуть ті відносини, коли брати під увагу не тільки привязання до римської столиці наших владик і духовенства, але й становище громадської опінії, важко поки-що сказати. Не закриваємо зовсім, що наша публична опінія виявляє значну дозу здержливости у відношенню до о с о б и нового папи. Перш усього минувшина недавнього папського прелата Ратті, а теперішнього папи на становищі папського нунція у Варшаві не дає запоруки на приноровлювання конечної безсторонности і рівновартности не лиш обох католицьких обрядів на території обнятій польською владою, але ще в більшій мірі не дає тої запоруки в відношеню до наших православних братів на Холмщині, Волині й Поліссю.

За часів нунціятури пралата, а опісля епископа й архиеп. Ратті під знаменем католицизму розігралися сумні дії на українських землях. Арешти й інтернування соток українських-католицьких священиків, реквізиція духовних семинарів і инші менше й більше дошкульні докучливости не найшли відповідного заступництва у папського представника. Ще гірше ділялося на Холмщині, Волині й Полісю. Загарбання холмського собору, старої української святині Єзуїтами, загарбання василіянської церкви у Варшаві архиеп. Теодоровичем, переміна православних церков і монастирів на римо-католицькі, заборона інсталяції еп. Боцянови в Луцьку, відмова піти на зустріч бажанням деяких церковних громад Холмщини й Підляша в справі повороту до унії, — все це ділялося під оком нунція Раттія без його спротиву, без простого напімнення.

Правда, новоінстальований нунцій початково не орієнтувався якслід у вельми скомплікованих відносинах на межах европейського Сходу. Його інструкторами були особняки, котрим зовсім не йшло о інтерес католицизму як такого, тільки о те, щоби римо-католицьку церкву запрягти в хомут своєї денаціоналізаційної політики. Під кінець свого пробування у Варшаві нунцій Ратті почав виказувати дещо самостійности в орієнтації та було вже пізно. Так нпр. в справі реквізиції дух. семінаря у Львові він признався без обиняків, що його одурено. Польські власти, числячи на дезорієнтацію нунція постійно впевнювали його, що дух. семінар давно звільнений з військового постою, — між тим коли велика частина семінарського будинку до нинішнього дня находиться в посіданню чужих чинників.

Папському нунцієви певно йшло в першу черту о справи розросту й поширення католицизму, а не о чисто державний інтерес хочби номінально найбільш католицької держави. Одначе те поширення не могло й не може відбутися середньовічними засобами. Почуття й розуміння права, тим більше із становища християнської етики, не спирається на приноровленню сили чи насильства, тільки на справедливости, на мирнім завойованню позиції, на силі переконання спокійними, так сказатиб — ніжними засобами. Так, як тепер маються справи, можемо сміло твердити, що справі католицизму на православних західно-українських землях зроблено непомірно велику шкоду при мовчазній згоді б. папського нунція. Бо не треба забувати, що в українськім народі на протязі століття витворилася глибока нехіть до латинства, що та нехіть увійшла в кість і кров народних мас. І колиб навіть за латинством не крилася денаціоналізаційна акція, то й тоді воно не моглоб мати успіху. А тим більше діється це тепер, коли до надмірного значіння прийшли прийоми з XVI. і XVII. ст.

Не можна сказати, що приємно вражає українське громадянство нпр. благословення для польських воєводів у Сх. Галичині і їх родин. Тут акція виходить значно поза межі держави і зміцнює, а властиво — о скільки йде о маси українсько католицьких вірних — ослаблює ґрунт Риму. З другого боку наше громадянство занадто велику вагу привязує до таких чемностей, котрі мають таке саме практичне значіння, як нпр. проголошення державами антанти в своїм часі права про самоозначення народів.

Маючи все те на увазі, не захоплюємося новим Петровим намісником, але й не надто беремо до серця його попередню односторонність. Взагалі ми не привичні привязувати великих надій до сильних світа сього, знаючи, що джерело сили є в самім українськім народі. Крім того мусимо замітити, що нові становища і перспектива змінюють людей, кажуть їм обіймати цілість і визбуватися короткозорости. Бо що міг робити папський нунцій, звичайно на свій рахунок, того не може робити Христовий намісник на рахунок католицької церкви.

Під кінець ще одна замітка: За понтифікату Бенедикта XV. в добі польсько української війни відношення Ватикану до українського народу через наклепи арх. Теодоровича і тов. також не було помітно прихильне. Аж поїздка митр. Шептицького довела не тільки до покладення краю клеветницьким доносам, але і до реституції повного довіря до галицько-українського народу і його церковної гієрархії. А сталося це при почуттю правди і справедливости кард. Гаспарі. Залишення цього визначного дипльомата на становищі державного секретаря Ватикану дає нам запоруку продовження прихильної для нас політики з боку папського престола.

Справа Східної Галичини.

Сорок меморіялів в справі Східної Галичини.

Варшавський кореспондент „Курієра Львовск-ого“ доносить, що Уряд Західньої Области У. Н. Р. предложив Союзови Народів сорок меморіялів в справі Східної Галичини. Очевидно кореспондент людовцового органу потішує своїх читачів припущенням, що Союз Народів переходить над тими меморіялами до дневного порядку.

Східна Галичина на комісії закордонних справ польського сейму.

В консеквенції онодішного засідання конвенту сеніорів польського сойму скликано на суботу перед полуднем засідання комісії закордонних справ, на якому була порушена справа Східної Галичини в звязку з виборчою імпрезою.

П. П. С. має в запасі ще одну... автономію.

Дня 17. ц. м. відбулося у Варшаві засідання комісії ППС. для справи автономії Східної Галичини. Перебіг нарад держаний в тайні. Пос. Недзялковскі заявив кореспондентови „Gaz. Por.“, що заповіджений проєкт автономії для Східної Галичини соціялісти внесуть за два тижні. В найблищих днях східногалицька комісія ППС. закінчить свої праці, почім проєкт автономії буде предложений партійній конференції у Львові. Щойно тоді буде він предложений в соймі як наглий внесок.

Протипольські демонстрації в Вашінґтоні.

З Вашінґтону доносять, що Українці урядили там дня 11. січня другу з ряду демонстрацію перед польським посольством. Демонстранти несли таблиці, на яких були рішені кличі, звернені проти Польщі, а на одній з них була напись: „Америко, ратуй український нарід!“

Світове пресове бюро „Associated Press“ розіслало звідомлення про демонстрацію пятьох українських дівчат, які в народних строях ходили протягом цілого тижня по вулицях Вашінґтону з таблицями, розкидуючи летучі листки й брошури антипольського змісту. Вони випинялися перед палатою послів і Білим Домом та будинком, де саме відбувалися наради в справі світового розброєння. Учасниць демонстрації розпитувано про український нарід; їх прийняло багато сенаторів і членів конґресу, які вислухали їх домагання й взяли відповідні меморіяли. Демонстрація викликала велике враження в цілій Америці, яка зацікавилася долею українського народа.

„Capitol Press Bureau“ помістило велику статтю про Східну Галичину, яку разом з портретом Петрушевича передрукувало багато американських денників.

Метрикальні містерії.

З кругів українського духовенства надіслано нам такий документ польської адміністрації:

L. 272.

Sokal, dnia 23. stycznia 1922.

OKÓLNIK.

do wszystkich Urzędów parafialnych obrz. gr.-kat. w powiecie

We „wiadomościach diecezjalnych“ gr. kat. Ordynarjatu Biskupiego w Przemyślu Nr. III. z dnia 3 października 1919. na stronie 51. pod lp. 31. i Metropolitalnego Ordynarjatu gr. kat. obrz. we Lwowie Nr. II. z dnia 30. września 1920. na stronie 21. ogłoszone zostało rozporządzenie wspomnianych Ordynarjatów, polecające podwładnym urzędom paraf. prowadzenie ksiąg metrykalnych w języku ukraińskim. Ponieważ zarządzenie powyższe sprzeciwia się obowiązującemu po dzień dzisiejszy rozporządzeniu b. austr. Ministerstwa spr. wew. z dnia 16. września 1774. L. 1767, ogłoszonem obwieszczeniem b. Nam. z d. 25. 9. 1875 L. 47131 w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z r. 1875. Nr. 66. w myśl którego wszelkie metryki chrztu, ślubów i śmierci wszystkich trzech obrządków katol. mają być prowadzone w języku wyłącznie łacińskim, przeto na podstawie § 7. rozp. ces. z dnia 20. kwietnia 1854. Dz. u. p. Nr. 96 wydaję niniejszem zakaz prowadzenia ksiąg metrykalnych w języku ukraińskim pod zagrożeniem skutków karnych przewidzianych powyższem rozporządzeniem. Zaznaczam, że wyciągi metrykalne, które winne dosłownie zgadzać się z wpisami do ksiąg metrykalnych mają być także wystawiane wyłącznie tylko w języku łacińskim. Nadmieniam, że jakkolwiek wprowadzone uniwersałem z dnia 30. lutego 1784. formularze ksiąg metrykal-

nych niektórych nagłówków (napisy o państwie, dyecezja i td.) to jednak o ile używane przez urzędy parafialne obrządku gr. kat. formularze wyciągów metrykalnych nagłówki takie zawierają i nagłówki te bywają wypełniane, winny urzędy parafjalne obrz. gr.-kat. wypełniać je również w języku wyłącznie łacińskim, a znajdująca się w nagłówku rubryka „Państwo" ma być wypełniona zgodnie z faktycznym i prawnym stanem „Respublica Polonica".

Reasumując powyższe, zauważam w dalszym ciągu, że Urzędy paraf. gr. kat. obrządku, występujące w charakterze urzędów metrykalnych mają poruczony sobie od Państwa zakres działania i posługiwać się winne w korespondencjach z władzami państwowemi językiem polskim, jako językiem urzędowym tych władz, wprowadzonym w wewnętrznej służbie rozporządzeniem b. austr. min. spraw wewnętrznych z dnia 4. czerwca 1869. L. 2354. W końcu wzywam uprzejmie wielebne Urzędy parafjalne, ażeby w przyszłości stosowały się jak najściślej do powyższego zakazu i nie dawały powodu do ujemnych spostrzeżeń, przyczem nadmieniam, że w razie jakiegokolwiek choćby najmniejszego przekroczenia bedę zmuszony postąpić przeciw winnym z jak największą surowością prawa.

Starosta w. z.
Głogowski.

Фраґменти лихоліття.

Канцелярія тов-а „Просвіти" у Львові одержала з Ярославщини таке письмо:

Jarosław, dnia 7/II. 1922.

Starostwo w Jarosławiu
L. 3400/22.

Do
Komitetu założenia czytelni „Proswity"
do rąk gr.-kat. ks. Józefa Zaremby
w Cieplicach.

Na prośbę z dnia 20. czerwca 1921. zawiadamiam Komitet, że Województwo Lwowskie reskryptem z 2. lutego 1922 L. 8028|1921 na mocy §. 6. lit. a, ustawy z 5. maja 1869 Dz. pp. Nr. 66 nie zezwoliło na zawiązanie Stowarzyszenia „Proswity" w Cieplicach ponieważ niema rękojmi, że Stowarzyszenie to będzie prowadzone prawnym sposobem i że nie będzie nadużywane do celów politycznych.

O tem zawiadamiam Komitet z wezwaniem natychmiastowego zaprzestania wszelkiej działalności, w przeciwnym razie pociągnę założycieli do surowej odpowiedzialności karnej.

Starosta
Prezentkiewicz.

Дописи з краю.

Культурний рух в Снятинщині.

Війна зі всіми її наслідками зробила в народних масах Снятинщини великі психічні переміни і скріпила національну свідомість. Мимо репресій з боку сильних міра цього розвинувся гарний культурно організаційний рух, якого осередком стала снятинська філія „Просвіти". На 42 громади в повіті зорґанізовано 37 читалень „Просвіти", з яких більша половина проявляє живу діяльність. В грудни м. р. повстав повітовий комітет орґанігації кооператив і перший повітовий Союз кооператив основано якраз в снятинськім повіті. На жаль, з повітових товариств нечинні ще філія „Сільського Господаря", Спілка для збуту худоби і повітова „Січ", хоч в деяких місцевостях відновлено кружки „С. Г." і „Січи".

Польська влада відноситься до українства неґативно. Не дозволяється ніякого прояву політичного життя, а в останніх часах почалися переслідування нашого приватного шкільництва.

У місточку Заболотові 2300 Українців не мало школи, а 360 Поляків мали аж 6-клясову школу. Кружок УПТ. основав тут приватну школу, яку власти закрили. Протест внесено, акти до УПТ. у Львові вислано. Читальня „Просвіти" у Волчківцях не дістала дозволу на відкриття курсів для неграмотних.

Жандармерія в повіті дістала поручення слідити за приватними лекціями, які селяне уладжують по більших селах, наймаючи для своїх дітей з низших кляс ґімназії студентів. Жандармерія переслухувала вже Залуче над Черемошем, Русів і Волчківці, допитуючися яке товариство платить учителя.

Польське громадянство крайно шовіністично відноситься до українського громадянства і до нашого руху. Багато одиниць добровільно приняло на себе службу тайної поліції, шпіонує та оскаржує видніщі наші одиниці перед „радою народовою", яка являється всемогучою владою у повіті.

Загально зі сего звідомлення виходить, що радикальна партія в повній інерції, а кілька русофільських одиниць серед священиків не мають ніяких приклонників, та не беруть жадної участи в громадянськім життю.

Польща.

Ухвала конвенту сеніорів польського сойму..., яку важко буде здійснити.

Під таким заголовком поміщує львівська „Хвіля" телефонічну відомість свого варшавського кореспондента про ухвалу зарядження виборів до польського сойму на день 25. червня ц. р. Кореспондент „Хвілі" поважно сумнівається в серіозність означеного речинця виборів тим більше, що до хвилі їх розписання треба би полагодити цілий ряд формальностей, без яких такі вибори відбутися не можуть. Хиба що день 25. червня відноситься не до біжучого а до якого 1924 року.

Між тим один з головних арґументів, які остуджують виборчий запал членів конвенту є справа Східної Галичини, хоча ця перепона не здається їм такою наглядною.

На думку такого прим. п. Стапінського вибори в Східній Галичині причиняться до очищення атмосфери".

Д-р Райнлендер львівським воєводою.

„Ґазета Варшавска" доносить, що до Варшави приїхав директор львівської поліції д-р Райнлендер, візваний телеграфічно міністром Довнаровичем. Запропоновано йому офіціильно становище львівсько воєводи.

го Становище дотеперішного львівського воєводи Ґрабовского уже від довшого часу захитане, останніми часами сталося просто безвиглядним.

Характеристику „урядовання" Ґрабовского находимо між иншими в „Новій Реформі", де під заголовком „Дух безправства" читаємо: „Є пр. тайною полішінеля непорозуміння міністра внутрішних справ з одним воєводою на сході (мова про Ґрабовского). Пан воєвода з вірою в підмогу своєї партії, зіритований політичною системою уряду, іґнорує поручення свого міністра, відмовляє приїзду на конференцію, одним словом грає ролю шляхтича на загороді, до якого не відносяться і не можуть відноситися ніякі прикази.

В ніякій законоправній державі такі відносини не далибся подумати. Виконуючий урядник, без огляду на достоїнство за саму спробу опору своїй владі, вилетів би протягом двайцяти чотирох годин. А найбільше завзяті його приятелі не посмілиб його боронити, бо розуміли би, що ходить тут не о особи, але о річ так велику і основну, як субординація і послух супроти власти".

РІЖНІ ВІСТИ.

Праза до Тихого Океану.

Як подає Райтер з Вашінґтону, Зединені Держави, Вел. Британія, Японія і Франція, як великодержави, підписані на договорі в справі Тихого Океану, повідомили формально Портуґалію і Голяндію, що вони готові пошанувати права цих держав на Тихому Океані.

Новий Евхаристійний конґрес.

Папа рішив, що Евхаристійний конґрес відбудеться в заповідженім реченци, себто 24. мая ц. р. (ПАТ).

Оригінальна пропозиція совітів.

„Journal" приносить сензаційну звістку з Мадриту, що уряд Еспанії одержав недавно від совітського уряду оригінальну пропозицію. Совіти заявили готовість дати Еспанії більшу військову поміч і вислати до Марокко, де ведуть еспанські війська бої з тамошною людністю, одну козацьку армію.

ИОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ.

3)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

ПЕРША ПРОМОВА.

Пригадка і перегляд цілости.

(Продовження).

Тай чому ми мали би боятися тої ясности? Через незнання зло не стає меншим, ані через знання більшим; лише знання може нас вилічити від зла; з обвинувачуванням одначе нехай тут ніхто не виходить. Бичуймо лінивство та самолюбство гіркими словами, зїдливим глумом і різкою погордою, і підганяймо їх, коли не до чого кращого, то бодай до ненависти та злоби проти нас самих, хоч би се був бодай сильний відрух, — як довго остаточний наслідок, зло, — ще не прийшов, поки через поправу може ще наступити ратунок або поліпшеннє. Коли одначе те зло так уміцнилося, що вже й нема можливости тим способом далі грішити, не має ніякої цїли сварити далі на гріхи, яких більше не можна поповнити; тут переходимо з области моральної науки в область історії, яка втратила свою свободу і для якої те, що сталося, єсть конечним наслідком всього попереднього. Для наших промов не лишається инший погляд теперішности, як той останній, і тому ми ніколи не будемо триматися иншого.

Отже я кладу в основу те, що ми думаємо про себе як про Німців, що біль не убив нас, що ми хочемо бачити правду і маємо відвагу дивитися їй в очі, і числю на се при кождім слові, яке буду говорити, а колиб хто із зібраних приніс яку иншу думку, то мусів би лише сам на себе звалити вину за неприємні почування, яких тут мусів би дізнати. Нехай се буде тут раз на все сказане і поладнане: а тепер я приступаю до ширшої справи, аби вам подати головний зміст всіх слідуючих промов в загальнім перегляді.

Користолюбивість — сказав я на початку своєї промови — якось сама себе знищила, в своїм остаточнім розвою, затративши тим самим саму себе і змогу самостійно класти собі цїли. Те знищення самолюбства приніс — як я сказав — розвій часу і зовсім нова його подія, яка зробила конечним продовженнє мойого колишнього зображення часу; те знищення було би тимсамим нашою властивою теперішністю, з якою безпосередньо мусіло би бути звязане наше нове життя в новому світі, — гарно який я також говорив; воно було би отже властивою вихідною точкою моїх промов і я мав би передовсім показати, як і чому таке знищення самолюбства в своїм найвищім розвою з конечністю мусить прийти.

До найвищого ступня розвивається самолюбство після того, коли, захопивши наперед з незначними виїмками загал підданих, опановує опісля і пануючих і стає їх одинокою життєвою справою. Завдяки такому правительству росте на зверха занедбання всяких звязків, якими його власне безпеченство звязане з безпекою инших держав, занехання цілости, якої частю воно само єсть, лише тому, аби не бути перешкодженим в своїм лінивім спокою, і сумна омана самолюбства, що воно жиє в спокою, як довго ніхто не переступив його границь; опісля в середині держаться державні поводи з тою мягкістю, яка по заграничному називається гуманною, ліберальною та популярною, яку одначе в дійсности треба назвати по німецьки бездарністю та негідним поведенням.

Коли вона опанує і пануючих — сказав я. Нарід може бути зовсім ледачим, т. є. самолюбним, бо самолюбство єсть корінем всякої ледачости, — а прецінь при тім не лише може істнувати, але навіть доконувати на зверха великих діл, наколи тільки і його правительство так само не зледачіло; що більше, на зверха воно може бути нечесним, без почуття обовязку та брехливе, коли воно лише дома має відвагу сильною рукою і коротко держати важкя, аби збудити для себе тим більший страх. Де одначе те все разом злучиться, розпадається простеєство при першім поважнійшім нападі і, так як воно само відділилося позабувши всяку честь від тіла, якого членом було, так відділюються тепер його члени, що не мають перед ним ніякого страху, з тою самою безчесністю і розходяться, кождий своєю дорогою. Тут їх кождого з окрема нападає ще більший страх, і вони щедрою рукою та з вимушеною усмішкою віддають ворогови те, що вони скупо та дуже нерадо дають оборонцеви вітчини; поки остаточно і покинені всіми та зраджені пануючі не примушені окуплювати своє істнування поневоленням та послухом супроти чужих плянів; і таким чином навіть ті, що в боротьбі за вітчину кинули зброю, під чужими приказами учаться знов її відважно підоймати проти вітчини. Таким робом самолюбство в своїм найбільшім розцвіті знищується, а тим, що не хотіли поставити собі иншої цїли, як самих себе, чужа сила наказує иншу ціль.

(Продовження буде).

За те домагаються совіти від Еспанії відступлення частини здобутої области під козацьку кольонію. „Journal“ додає, що еспанський уряд відкинув пропозицію совітів.

Польсько-німецькі переговори.

Baseler Nachr.“ довідуються з Женеви, що польсько-німецькі переговори в справі охорони національної меншости на Гор. Шлєську не дали досі ніякого позитивного висліду. Цю справу надіються рішити компромісово, до чого стремить в першій мірі президент Кальондер. Инші спірні справи находяться в дорозі до вирішення.

Франція і совіти.

В останніх часах поширилася поголоска, що поміж французьким і совітським урядом ведуться якісь переговори. Супроти цього „Echo Nationale“ пояснює, що ці переговори належить звести до факту, що Красін задумував удатися до Парижа, щоби підписати договір з французьким Червоним Хрестом, який заключено в Льондоні, одначе на це не одержав дозволу.

Чехословаччина і совітська Росія.

Совітська преса доносить про недалеке заключення торговельного договору поміж Чехословаччиною і совітами, який має бути до тижня підписаний. Головні точки договору усталені. Договір міститиме також визнання Чехословаччиною совітського уряду „de iure“.

Вбивство фінляндського міністра.

Бюро Вольфа повідомляє: Дня 14. лютого по обіді, коли міністр внутрішних справ Рітавурді виходив з самоходу до свойого мешкання впало три стріли. По дорозі до шпиталю міністр помер. Вбивця арештовано.

Совітська місія в Брукселі.

До столиці Бельгії приїхала більшевицька місія під проводом б. царського генерала Ігнатієва.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Уступлення кабінету Бономі.

Рим. (Пат.) Кабінет Бономі, по одержанню вотум недовіря, уступив.

Незалежність Ірляндії.

Ліфилд. (ПАТ.) Радіо. На вчерашному засіданні палати громад перейшов у другому читанні 302 голосами проти 60 біл про незалежність ірляндської держави.

Незалежність Єгипту.

Ліфилд. (ПАТ). Лорд Алємбі, як доносить „Івінг Стандард“ по повороті до Каіро буде у султана і переведе в формальний спосіб знесеннє протекторату Англії над Єгиптом і визнає Єгипет суверенною державою, застерігаючи для Анґлії гарантії, що 1) ніяка чужа держава не має права втручуватися до справ Єгипту, 2) Англія застерігає собі нагляд над заграничною політикою Єгипту, 3) що запевниться безпеченство англійських комунікаційних засобів.

Іші в Женеві.

Женева. (Пат.) Японський амбасадор Іші на запрошення президента Коляндра приїхав з Парижа до Женеви, щоби подати інформації яко знаток і бувший предсідатель комісії Союза Народів, котра видала рішення в справі Г. Шлеська.

Французькі пропозиції.

Париж. (ПАТ.) Льондонський кореспондент „Пті Парізієн“ довідується, що коли французьке правительство згодиться на це, щоби в Льондоні уладити конференцію знатоків, зажадає 10 дневної проволоки, щоби можна було покінчити приготовні праці, начаті в Парижі. Франція згодилася би також на участь малої антанти в цій конференції. Держави малої антанти заступали би їх льондонські посли. Вкінці зажадала би Франція від Англії усталення згідної інтерпретації політичних клявзуль резолюції, ухваленої в Кан.

Італійське заперечення.

Рим. (ПАТ.). Агенція Стефані заперечує вістку, начеб італійське правительство виступило з предложенням скликати конференцію до Риму замість до Генуї і пересунути реченець конференції на початок квітня.

Переговори між Францією й Анґлією.

Париж. (ПАТ.) „Пті Парізієн“ довідується, що переговори між Францією й Англією в біжучих справах поступають дуже помало. В східній справі підчас останньої розмови французького амбасадора Ст. Олєр з лордом Керзоном осягнено передвступне порозуміння. Технічні пропозиції предложені маршалом Фошем англійське правительство взяло під розвагу. Переговорів в головних справах, як в трацькій, морських проливів, Смирни, Кілікії ще не розпочато.

Бенеш про Росію.

Льондон. (ПАТ.) В розмові зі співробітником „Обсервера“ заявив мін. Бенеш, що він вірить у загальне навязаннє зносин з Росією. Крім цього зазначив Бенеш, як конче треба, щоби Франція і Англія дійшли між собою до порозуміння в справі ґенуенської конференції, та щоби та конференція була як слід приготовлена, бо від цього залежний її вислід.

Засідання фінансової комісії С. Народів.

Ґданськ. „Данц. Цтг.“ доносить: Дня 23. ц. м. збіреться фінансова комісія Союза Народів, котра займеться справою помочі для Австрії, та справою фінансового положення Гданська.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

Caveant consules!

На днях вичитали ми у впливовій „Gazet-i Bezdenn-ій“ ось таку замітну статтю знаменитого публіциста, котрий виступає під іменем Porco:

„Menerzy i borbifaksi ukraińscy znowu prowokują! Nasza uprzejmość i ogólnie znana tolerancja musi się skończyć. Lwowu, tej strażnicy kresowej, grozi katastrofa mieszkaniowa, a buta i bezczelność hajdamacka niema granic. Oto wbrew prymitywnym pojęciom o sprawiedliwości musimy cierpić okupację hajdamacką. Przeżywamy czasy drugiej inwazji tej dzikiej hordy. Większość budynków rządowych, przeznaczonych dla nieskazitelnych obywateli naszego grodu, żeby wymienić tylko przepiękne wille na Batorego, pałac św. Brygidy, lub wzorowy internat przy ul. Jachowicza znajduje się w posiadaniu wrogów polskości. Pytamy więc, gdzie są nasze władze i jakie kroki myślą poczynić, ażeby unicestwić wrogie zamysły — w chwili, kiedy legiony naszych utalentowanych obywateli nie mają gdzie głowy skłonić. Zatem zmuszeni są ci patryoci włóczyć się po nocach i dobijać się do sklepów i pomieszkań w celach noclegowych. A potem gruboskórcy i paskarze, dusigrosze, członkowie anonimowego mocarstwa trąbią bez krzty wstydu, że to złodzieje i włamywacze nie dają spać spokojnym obywatelom, płacącym podatki i chcącym płacić daninę.

„Nie żądamy nic nadzwyczajnego. Kierując się ściśle zasadami Chrystusowymi, rozumiemy bardzo dobrze, że i tym dzikusom coś się należy z budynków rządowych, jako spadek po naszej dusicielce, przeklętej pamięci Austrji. Lecz nie trzeba robić ustępstw które nadwerężałyby nasz stan posiadania. Oprócz tego możnaby wymyśleć jakiś inny sposób w celu uniknięcia katastrofy mieszkaniowej. Znakomity znawca tych stosunków radca Perfida wyłożył nam swój genjalny plan. Podajemy go pod rozwagę władz rządowych. Dotychczas mało użytecznymi są kanały miejskie. A więc możnaby je odstąpić hajdamakom i karaimom, tem bardziej, że są zakratowane. Trzeba tylko w pewnych miejscach porobić adaptacje, to znaczy wymurować ścianki. Plan ten koniecznie musi być zrealizowany, w przeciwnym razie hajdamacy będą nam kołki na głowie ciosać. Bo gdy tak dalej pójdzie, gdy nasza pobłażliwość nie skończy się, to pewnego pięknego poranku naszym zdumionym oczom mogą ukazać się prapory hajdamackie na starożytnych dachach Batorego i Brygidek. Czy moglibyśmy przeżyć taką profanację? A więc: Caveant, consules!“

Переписав

Харлампій Джиґун.

НОВИНКИ.

— **Митрополит Шептицький** одержав дня 16. січня від управи міста Ню-Арк грамоту почесного горожанства Ню-Арку.

— **Листи до Росії і на Україну.** Російсько - українська репатріяційна комісія у Варшаві (Хмельна ч. 31) приймає листи до Росії і на Україну за оплатою 25 мкп. за звичайний лист і 100 мкп. за поручений.

— **Поліція, поліція!** Брукова револьверова ґазетка „Gazeta Codzienna“, якої деякі редактори сиділи вже у вязниці за шантаж і обман, приносить майже щодня сензаційні наклепи на українських громадян все з виразно зазначеною метою спричинити нові безоглядні репресії супроти Українців. Мішається до всего, до судового слідства, а навіть до приватного життя, всюди вітрить бунт і зраду і взиває поліцію і власти на поміч. Нераз це і вдається їй осягнути, бо загально відомо, що цей плюгавий ринштоковий орган має близші зносини з деякими поліційними матодорами, особливо цими, що самі колись служили і австрійському цісареви і московському цареви, а є їх тубою для підбичовання narodow-ої опінії. Не треба казати, що ці сензації з правила неправдиві, а пускається їх у світ для поліції у відомих цілях. З ринштоковцем і шантажистом не полемізується і ми ігнорували і ігноруємо його наклепи. Щоби однак наглядно пришпилити брехливість цеї поліційної туби, подамо примірово, що в її статейці з 16 ц. м. під заг. zbrodnicza agitacja przeciw daninie, в якій нападається на д-ра Степана Барана за його реферат на Нар. Комітеті проти данини, що мав мати місце 5, 6 і 8. грудня 1921 р., де він взивав до зорганізованого опору, наведено зовсім фантастичні вістки. Якраз в згаданому часі д-р Ст. Баран сидів в тюрмі при вул. Баторія, заарештований на донесення дирекції поліції за рекурс (!!) внесений ним як адвокатом до воєвідства проти завішення „Українського Вістника“ і „Батьківщини“ львівською дирекцією поліції.

— **Непольські свята.** З Варшави доносять, що в міністерстві виготовлюють проєкт, по якому в місцевостях, де Поляки творять національну меншість, позволиться урядово обходити свята населення, яке там є в більшости. Добирати свята одержить право воєвода.

— **Голод в Росії.** З Москви доносять, що голодова катастрофа приймає чимраз більші розміри. Це головно через брак достаточного числа поїздів та саботаж урожайних губерній. З предвидженої ратунковим комітетом скількости збіжа, яка мала бути вислана в околиці навіщені голодом, надійшло досі заледво 8 проц. Побоюються, що коли не наступить яка зміна на ліпше, вимре до нових зборів половина голодуючих. Найбільші обави будить епідемія тифу, на яку прим. в уфінській ґубернії вимерла половина людности. По діточих захистах смертельність доходить до 90 прц. Подібно в самарській губернії.

— **За доляри.** Дня 17. лютого закінчилася у львівськім суді розправа проти фальшівників гроший, головно долярів. Обжалуваних в числі 14 засуджено на кару тяжкої вязниці від пів року до 7 літ.

— **Добре погостився.** Перед кількома днями приїхав до Львова оден купець з Франції і вступив до каварні „De la Paix“ на снідання. По сніданню сягнув до кишені за грішми, та по них і слід загинув. І не міг вийти з дива, бо ще при вході до каварні провірив, що гроші були. Сумка величенька, бо 8 міліонів!

— **125 міліонів** 35.000 долярів, а на марки 125 міліонів вкрадено одному „Американови“ в Пшеворску зі скрині.

— **Крадіж пашпортів.** В старостві в Долині забрав хтось три зшитки пашпортів на худобу від ч. 8101 до 2200 і від 379201 до 379250. Уважати на ярмарках!

— **Смерть Коцюбинської.** В Чернигові померла дня 29. грудня м. р. В. Коцюбинська, дружина відомого українського письменника.

— **З життя українського студентства за кордоном.** Дорічні загальні збори Союзу українських студентів в Німеччині закінчилися розламом цеї організації. Виділ Союзу по вислуханню повідомлення одного зі студентів, про розстріл більшевиками українських гімназистів в часі повстанчих боїв над Збручем, порішив вшанувати память убитих через повстання з місць. Цему противилися студенти-комуністи, чим викликали загальне обурення. Счинилася буча, порішено виключити із Союзу 10 членів, в яких обороні станули инші, що заявили свій вихід з організації, яка по їх думці повинна бути аполітичною. Виступивші члени заснували окремий союз під назвою „Академічна Громада“.

— **Що діється по наших селах.** Пишуть нам із Снятинщини: Дня 12. лютого ц. р. три Поляки з села Трійці Кароль і Міхал Солінський, Станіслав Адлєр і Іван Кибич з Волчковець напали на дім учительки Евдокії Болюхової в Трійці в часі її неприсутности, розбили замкнені двері, вдерлися до мешкання, поперекидавши та подоптавши річи, забралися. Властительці дому говорили, що мають дозвіл від польської влади шукати за оружєм. Державна поліція в Заболотові, повідомлена про це, відмовила помочи. В снятинськім повіті було крім того недавно кілька бандитських нападів. В селі Орелци замасковані бандити напали на дім Берлєра, повязали всіх дротом і забрали 80.000 корон готівкою та богато инших річей. В Волчківцях банди-

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Наша кооперація.

„Господарсько-кооперативний Часопис“ чч. 7—8 приносить вістку, що в члени Краєвого Ревізійного Союза принято нових 43 кооператив в ріжних місцевостях Східної Галичини. В 1921 р. основалося 10 нових кооператив, а 250 відновило свою діяльність. Це надзвичайно відрадне явище, якому присвятимо більше місця в найблищих числах.

Кооперативна нарада в Копичинцях.

Відбулася дня 28. січня ц. р. при участи делегатів кооператив з Борщева, Струсова, Теребовлі, Бучача, Скали, Іваня Пустого, Хоросткова, Пробіжної, Мшанця, Кобильник і кооперативи в Копичинцях. Обговорювано основання нових кооператив, повітових Союзів і відношення до краєвих центральних Союзів. Ухвалено ряд резолюцій, в котрих підчеркнено потребу широкої пропаганди кооперації і тіснійшого співділання кооператив сільських, повітових і краєвих. Точнійший звіт принесе „Господарсько-Кооперативний Часопис“.

Холодільні!

Інж. Ст. Соколовський звертає увагу в „Rzeczypospolit-ей“ на вагу штучного заморожування споживчих середників: як мясо, масло яйця, риби, що легко псуються, в цили їх консервації. В Польщі є 70 холоділень. Число дуже мале в порівнанню до Німеччини, де їх є понад 5.500. Через це в часі продукції деякі з цих товарів псуються задля надміру, а по сезонах обильности треба їх спроваджувати з заграниці. У нас має холодільню набілу Краєвий Союз Молочарський в Стрию і може поважно причинюватися до корисного збуту набілу наших молочарських спілок та заосмотрювання українських консументів. На жаль, чотири його склепи з набілом, які були у Львові до війни, тепер звинені.

Польсько французький договір.

В Парижи підписано дня 6. ц. м. договір між Францією і Польщею в справі майна і прав приватних осіб, експльоатації нафтових жерел в Польщі і торговельний договір.

До тепер не оголошено, чи і о скілько цим договором обнято східно-галицькі терени. В торговельнім договорі признала Польща Франції найбільші привілеї, а на деякі товари, як вино, лікери, тканини і т. п. знижку цла до половини.

Весна йде!

Рік річно ще серед острої зими видає Краєвий Союз господарських Спілок свій весняний цінник, щоби наші рільники могли заздалегідь прислати замовлення, та все таки що року більшість замовлень на насіння приходить тоді, коли зачинає вже весняне сонічко припікати, а все з додатком: „присилайте сейчас, бо вже пізно сіяти“ так як би се опізнення не вони, але Союз завинив. Виходить з того нераз опізнення посилок, бо через великий натовп замовлень не мож їх всіх нараз виконати, часто почта або зелізниця опізниться з дорученням посилки, а деколи бракне цего або того насіння та вже нема часу його спровадити, бо тепер посилки з заграниці, особливо з Німеччини йдуть дуже довго. Тому в інтересі всіх рільників є сейчас робити замовлення тим більше, що дорожнеча вже знов росте, а за насінням попит великий, отже і воно в сезоні певно подорожіє.

Дирекція Краєвого Союза господарських Спілок.

Ціни рільничих продуктів у Львові.

Урядовий звіт збіжевої і товарової біржі з дня 15. ц. м.: За 100 кг.: пшениця краєва 12.500, жито гал. 8.600, ячмінь броварняний 7.300, пашний 7,100, овес 7.800, кукурудза краєва 9.300, румунська Снятин 9.900, бараболя бров. 2.500, фасоля біла 11.500, краса 8.800, горох пільний 8.300, горох „Вікторія“ 14.800, бобик 6.800, вика 7.200, мішанка пашна в зерні 5.200, лубін 4.600, гречка 8.000, мука житна 70 прц. 13.000, 60 прц. 14.200, мука пшенична 60 прц 18.500, 50 прц. 21.000, 40 прц. 24.000, пшеничні отруби 4.800, житні 4.800, макухи конопельні і льняні 8.000, ріпакові 7.900, ютові мішки 75 кг. за штуку 425, уживані 330, конюшина червона 78.000, солома прасована 2.000, сіно волинське 2.800, сіно солодке краєве 3.600, лен 14.200.

Стан засівів.

Польський Головний Уряд статистичний стверджує, що скількість поля засіяного озиминою на території польської держави побільшилася о одну четвертину в порівнанню з озиминою попереднього року. В Галичині цей приріст найменший, бо о яких 12 проц., за то на инших землях, прилучених до Польщі, приріст виносить 22 до 28 проц. попереднього року.

Останні снігові опади значно поправили озимину, яка найкраще представляється у воєвідствах східних. Хлібороби кажуть, що сьогорічна весна буде дуже рання та що жнива повинні випасти дуже гарно.

Управа тютюну.

Польське міністерство скарбу видало розпорядок, яким заборонило управу тютюну для власного ужитку. Вільно управляти лише за спеціяльним дозволом для промислових цілий, в означених рейонах і на просторі не меншім як 500 кв. м. Уповажнені плянтатори, котрим дотичні тютюнові уряди мають іти як найбільше на руку (безплатне насіння, теоретичні і практичні вказівки) мусять цілу продукцію відпродати монополеви, по цінах, які будуть пізнійше означені і перевисшати-муть ціни инших земле-плодів.

ти у польських військових мундурах, також замасковані, напали на дім повернувшого з Канади Дідика, забрали 330 долярів і кільканайцять тисяч польських марок, а в Зібранівці одному канадникови такі самі бандити зрабували весь маєток в долярах, на який він кільканайцять літ працював. І по инших селах були напади, та досі поліція ні в одному випадкови бандитів не викрила.

— **З хроніки бандитизму.** Бандитизм в Польщі, головно в б. російським заборі і західній Галичині, прибирає щораз більші розміри. Бандити не то, що нападають на села і місточка, але й на поїзди, що до тепер було нечуване. Недавно був такий напад під Варшавою, а передількома днями на щляху між Пшеворском а Ярославом. В місточку Сколімові напали бандити на двір місцевого дідича, вбили сім осіб в одній кімнаті і ограбивши дім, втікли. В суботу, 11. лютого напало на одно місточко коло Варшави 40 добре уоружених бандитів з двома машиновими крісами (!), ограбували багатші доми і розстріляли одного чоловіка, що ставив їм опір. Варшавська поліція прибула щойно другого дня в полудне на місце злочину. В околицях Богуміна бушує шайка бандитів, що має своїх агентів і розвідчиків по селах і містах. Польська преса подає, що навіть урядники-телефоністи є з ними в порозумінню і остерігають бандитські ватаги перед поліцією. — В ночі з вівтірка на середу знайдено на зелізничім торі під Львовом лежачого мужчину з урваною правою рукою і тяжко пораненого на цілім тілі. Раненого перенесено на двірець, де він по кількох годинах вмер. Коло нього знайдено легітимацію на імя Миколи Лецковича з Ліска. Це молодий чоловік, около 26 літ, бльондин. — О півночі 7. ц. м. трох узброєних бандитів в віці від 21 до 35 літ впало до млинаря в Ловчі, цішанівського повіту, звязали млинареви, його жінці, слузі і присутному селяниноми руки дротом, положили їх лицем до землі, та ограбивши хату й забравши готівку 75.000 мп., сіли на сани й спокійно відїхали. — В Слонінє к. Варшави убили невислідженi досі бандити 5 осіб в тамошнім млині та ограбили касу. Поліція визначила чверть міліона надгороди тому, хто поможе зловити бандитів. — В Хлівчанах равського повіту, напали бандити на дім лісничого Брінгера, убили його, ограбили хату і зникли без сліду.

— **Убійство жовніра** В Раві руській знайдено припадково трупа польського жовніра, якого закопав хтось під підлогою казарми. Виявилося, що убив його товариш ще в серпни м. р., зрабувавши йому 800 мп.

— **Рабунок в білий день.** Селянин з Братковець І. Мельник вибрався дня 1. ц. м. на ярмарок до Стрия. В само полудне вступив до виходку на торговиці; за ним вбігло трьох бандитів, приложили йому штилет до грудий, виймили з кишені 400 долярів і втікли.

— **З жарту на правду.** Гелена Льорек з Ферлеївки пішла вечером з товаришкою до свого нареченого Нізінського. Перед входом в хату постукала в вікно і відізвалася для жарту зміненим голосом. Наречений подумав, що це злодій, і стрілив для пострàху крізь вікно та так нещасливо, що трапив нареченій в шию і вбив її на місци.

З судової салі.

В окружнім суді в Перемишлі відбулася дня 6. лютого ц. р. карна розправа проти Юрія Антульського і С. Ґронського, б. урядників за української влади в Яворові, за це, що підчас відвороту українського війська в марті 1919 р. мали забрати коні, полишені б. австрійською експозитурою. При розправі виявилося, що обжалувані на приказ своїх властей виїхали згаданими кіньми з Яворова, тому увільнено їх від вини і кари.

Перед карним трибуналом у Львові відбулася дня 17. ц. м. розправа проти Е. Балдиха з Крехова о злочин з §§. 171 і 87 к. з. І ця справа взята з часів українсько-польської війни. В часі розправи виявилася невинчість обжалуваного, який впав жертвою злобного доносу.

✝ Посмертні згадки.

о. Анатоль Долинський, парох Підмихайля (пов. Калуш) помер після двомісячної недуги в 64-ім році життя. Покійний о. Анатоль був довший час парохом Бродів. На цім становищі богато причинився до економічного і просвітного піднесення повіту. Повіт був виключною доменою москвофільства. На спілку з д-ром В. Щуратом, який там вчив в гімназії, поставив о. Долинський перші основи українського національного руху в повіті. За часів української влади перенісся до Підмихайля, де колись довго попрацював його батько, о. Іван, один з найзамітнійших діячів з поміж нашого священства другої половини XIX. в. У вільних хвилях займався о. Долинський теольогічними студіями і на цім полі полишив кілька цінних праць. На похороні, який відбувся 20. січня в імени львівської капітули промовив о. пралат Куницький. В. Й. П.

ЖЕРТВИ.

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках п.: Д р Мирон Кордуба 1000 мп., кличе: о. шамб. Михайла Цегельського Камінка струмілова, о. Михайла Кордубу Сушно, суд. Володимира Кордубу Підгайці; Микола Мороз 1000, кличе: Степана Скоробогатого і Йосифа Гриневича у Львові; о. Евзебій Бачинський 1000, кличе: о. Василя Сайкевича, о. Сильвестра Калиневича Буск, о. д-ра В. Пелліха Радехів, о. Івана Костельного і о Постригача; Софрон Ференцевич 1000, кличе: Івана Глинчака вул. Ліщинського 21 і Петра Карпяка вул. Куркова ч. 11А. Василь і Олена Витвицькі 1000 мп. Юл. Варивода. Туря вел. 200 мп. кличе: Іванну Барчинську Яворів, Стефанію Охримович. о. дек. Сид. Зельський Милятин Старий 500 мп. о. Ю. Гранківський Бала 1000 кличе: Петра Стефановича Освенцім. М. Кужиль Рогатин 300 кличе: проф. М. Задорожного Коломия, Дм. Цебушника Тернопіль. Аполінарій Осадца Новосілка 200. Люня Мельничук Тернопіль 100 мп. кличе: Ант. Дмитровську, Анну Миколаєвичеву, Теод. Морозову всіх з Тернополя. Роман Білінсько Сковятин 100 кличе: Терлецького Сковятин, Маню Ткачівну, Валерію Олійникову, Василя Паладійчука, Гриця Румака всі з Шушковець. Тарас Думка Купчинці 100 мп. і кличе: Івана Якимишина, Гриця Гарматія господарів з Купчинець. Тимко Якимишин Купчинці 100 мп. кличе: Місю Блажевичівну, Андрія Милицького з Купчинець. Іван Шкварок Звенигород 200 кличе: Дору Мартинюківну Романів, Романа Сказинського Озерянка. Василь Мельник богослов Небилів 1000 кличе: дир. Антона Іваніцького Небилів, Перта і Якова Писарів Перегінсько. о. Набережний Дмитрів 500. Зофія Залітач 500 кличе: Ярос. Кордасевича суддю Самбір, Ярослава Солтикевича медика Бутелка вижна. Ірина з Крайчиків Соколова 200 кличе: Голічекову Осередків, Мих. Лісецьку Белз.

Ширші сходини „Союза Українок“. В середу 22 с. м. відбудеться в домівці „Бесіди“ заходом просвітної секції відчит К о н с т а н т и н и М а л и ц ь к о ї: „Еллен Кей Естетика в товариськім життю“. Діскусія.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника“! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника“.

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“